

Uhin 23 ariketak (%17) : *Kontuz: kalkulagailua rad-etan jarri

(00Ek-A2) Josteko makina baten jostorrata, higidura bibratorio harmonikoa kontsidera daitekeen higiduraz mugitzen ari da. Desplazamendu bertikal osoa 8 mm-koa bada eta makinak 20 puntada ematen baldin baditu 10 s-tan,

- a) Zein izango da eta zein puntutan lortuko du jostorratzak abiadura maximoa? $0,016\pi=0,05 \text{ m/s}$; $y=0 \text{ m}$
 b) Zein izango da eta zein puntutan lortuko du jostorratzak azelerazio maximoa? $0,064\pi^2=0,63 \text{ m/s}^2$; $y=A=\pm 0,004 \text{ m}$

(00Uz-B2) Partikula bat bere ibilbidearen mutur batean hasten da higitzen, higidura harmoniko sinplea osatzen duelarik. Partikulak 0,1 s behar du ibilbidearen zentrorra heltzeko. Posizio bi hauen arteko distantzia 0,2 m-koa bada, lor bitez: a) Higiduraren periodoa eta pultsazioa (ω). $0,4 \text{ s}$; $5\pi=15,7 \text{ rad/s}$ b) Partikularen posizioa higidura segundo bat hasi eta gero. $-0,2 \text{ m}$ c) Partikularen abiadura aldiune horretan. 0 m/s

(02Uz-A2) Uhin harmoniko bat ingurune elastiko batean hedatzen ari da, $y=24\sin(2000t-5x)$ ekuazioaren arabera, unitateak S.I. sisteman daudelarik. Determina bitez: a) Uhinaren anplitudea, maiztasuna eta uhin-luzera. 24 m ; $318,3 \text{ Hz}$; $1,257 \text{ m}$ b) Uhinaren hedatze-norabidean 0,2m-ko distantziaz bananduriko bi punturen arteko desfasea. 1 rad c) Emandako uhinaren itxura berdina duen, baina kontrako norantzan hedatzen den, uhinaren ekuaz $y=24\sin(2000t+5x)$

(03Ek-B2) Tenk dagoen soka batetan zehar, $y(x,t) = 2\sin[2\pi(10t-0,1x)]$ ekuazioko zeharkako uhin bat hedatzen da, magnitudeak SI sisteman neurtzen direlarik. Kalkula bitez: a) Uhinaren periodoa, uhin-luzera eta hedapen-abiadura. $0,1 \text{ s}$; 10 m ; 100 m/s b) Sokaren puntu baten abiadura eta azelerazio maximoak. $40\pi \text{ m/s}$; $-800\pi^2 \text{ m/s}^2$ c) Uhin berdin baten, baina aurkako norantzan hedatzen den uhin-ekuazioa. $y=2 \sin[2\pi(10t +0,1x)]$

(03Uz-A2) Partikula batek, bera inguratzen duen ingurune elastiko, homogeno, isotropo eta ez xurgatzaileari 10 J-ko energia ematen dio 5 s-ko denbora tartean, era jarraian. Bibrazioaren anplitudea 2 cm-koa da iturritik 10 cm-ko distantziara. Lor bitez: a) Uhin-higiduraren intentsitatea iturritik 50 cm-ra dagoen puntu batean. $0,64 \text{ W/m}^2$ b) Iturritik zein distantziara izango dugu aurreko atalean lorturiko uhin-higiduraren intentsitatearen erdia? $0,71 \text{ m}$

(05Uz-B1) Itsasoaren azalean (OX ardatzaren norabidean) hedatzen ari den olatu zuzen eta paraleloen segida bat, ondoren ematen den uhin-higiduraren ekuazio baten bitartez adieraz daiteke: $z = 3 \sin(0,2\pi t - 0,1\pi x)$. Adierazpen honetan, kantitateak unitateen Sistema Internazionalen ematen dira. Ekuazioan, z da x puntuan eta t aldiunean itsas-azaleko puntu bakoitzaren altuera batez besteko itsas-mailarekiko. Kalkulatu: a) olatu horien altuera maximoa batez besteko itsas-mailarekiko. 3 m b) puntu batetik minutuko igarotzen den olatu-kopurua. 6 olatu/min ; c) bi olaturen arteko distantzia. 20 m d) olatuen abiadura. 2 m/s ; e) Aldiune batean $x = 0$ posizioan olatuaren minimo bat badugu, zenbatekoa da aldiune horretan z altuera $x = 15 \text{ m}$ den puntuan? 0 m

(06Ek-B2) Zeharkako uhin harmoniko bat soka batean zehar hedatzen da OX ardatzaren noranzko positiboan. Uhinaren anplitudea $A = 0,06 \text{ m}$ da, bere maiztasuna $f = 10 \text{ Hz}$ eta bere abiadura $15 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. a) Kalkulatu uhinaren uhin-luzera. $1,5 \text{ m}$ b) Idatzi uhinaren ekuazioa, $y = 0,06 \sin(20\pi t - 1,3\pi x)$ eta c) kalkulatu sokaren puntu baten abiadura eta azelerazio maximoak. $1,2\pi \text{ m/s}$; $24\pi^2=236,9 \text{ m/s}^2$

(06Uz-B2) Soka batean zehar hedatzen den zeharkako uhin baten ekuazioa $y = 4\cos(100\pi t - 75\pi x)$ da, non x metroan eta t segundotan neurtzen diren. Kalkulatu uhinaren: a) maiztasuna, 50 Hz b) uhin-luzera, $0,027 \text{ m}$ eta c) hedapen-abiadura. $1,3 \text{ m/s}$ Idatzi koordenatuen jatorrian kokaturiko sokaren puntuaren higidura-ekuazioa. $y=4\cdot\cos 100\pi t$ d) Zenbatekoak dira puntu horren abiadura eta azelerazio maximoak? $400\pi \text{ m/s}$; $4\cdot 10^4\pi^2 \text{ m/s}^2$ e) Zeintzu aldiunetan lortzen dira balio maximo horiek? $\Delta t = 0,05\text{s}+nT$; $\Delta t = 0,01\text{s}+nT$

(07Ek-A2) Zeharkako uhin harmoniko bat, $y = f(x,t)$ ekuaziokoa, soka batean zehar hedatzen da, OX ardatzaren noranzko negatiboan. Uhinaren maiztasuna 0,5 Hz da, eta bere hedapen-abiadura, $v = 20 \text{ m/s}$, $t=0$ aldiunean, $x=0$ tokian kokaturiko puntuaren elongazioa (y) zero da, eta bere abiadura, $+2 \text{ m/s}$. Kalkulatu: a) Uhinaren anplitudea, $2/\pi \text{ m}$ b) Uhinaren periodoa, 2 s c) Uhinaren uhin-luzera, 40 m d) Uhinaren ekuazioa, $y = 2/\pi \sin(\pi t + 0,05\pi x)$, e) Sokaren puntu bakoitzaren zeharkako abiadura (dy/dt) $v = 2 \cos(\pi t + 0,05\pi x)$ eta, azkenez f) $x=80 \text{ m}$ tokian kokaturiko puntuaren abiadura $t=5 \text{ s}$ aldiunean. -2 m/s .

(08Ek-B2) Zeharkako uhin bat soka batetan zehar hedatzen da, OX ardatzaren norabidean, $y = 6\sin 2\pi(100t - 0,5x)$, ekuazioaren arabera [unitateak Nazioarteko Sistemakoak dira]. Kalkulatu : a) Uhinaren abiadura eta haren hedapenaren noranzkoa. 200 m/s b) Sokaren puntu bateko bibrazio-abiadura maximoa. $1200\pi \text{ m/s}$ c) Sokan fasean oszilatzen duten bi punturen arteko distantzia. $2, 4, 6, 8, \dots \text{ m}$ ($\Delta x=n\lambda$)

(09Ek-B2) Puntu higikor batek higidura armoniko sinplea deskribatzen du OX ardatzean zehar, $x=3\sin(\omega t)$ ekuazioari jarraituz, non ω konstante bat den, eta x posizioa metroan eta t denbora segundotan neurtuak diren. Kalkulatu: a) higiduraren periodoa, $T=2\pi/\omega$ b) higiduraren maiztasuna. $f=\omega/2\pi$ x -ren zeintzu baliotarako da maximoa abiadura? $x=0 \text{ m}$ Zenbatekoa da abiadura hori? $v=3\omega \text{ m/s}$ x -ren zeintzu baliotarako da maximoa azelerazioa? $x=\pm A \text{ m}$ Zenbatekoa da? $a=-3\omega^2 \text{ m/s}^2$ Frogatu azelerazioa beti dela posizioaren proportzionala. $a=-\omega^2 x$

(09Uz-A2) Zeharkako uhin harmoniko bat, 10 cm-ko anplitudea eta 2 Hz-ko maiztasuna dituen, soka batean barrena hedatzen da, OX ardatzaren noranzko positiboan. Hedapen abiadura 10 m/s-koa da. a) Idatzi uhinaren ekuazioa, $y=0,1\sin(4\pi t-0,4\pi x)$ b) kalkulatu uhinaren uhin-luzera, 5 m c) kalkulatu sokaren puntu bateko zeharkako abiadura eta azelerazio maximoak. $1,26 \text{ m/s}$; $15,79 \text{ m/s}^2$

Euskal Herriko Unibertsitatean sartzeko hautaprobak 2000-16 1-2

(10Ek-A2) $L=12$ m luze den piszina baten mutur batean ($X=0$) perturbazio bat gertatzen da. Haren ondorioz, uhin-higidura harmoniko bat sortzen da ur-azalean, zeinak 30 segundo behar duen piszina beste muturrera ($X=L$) heltzeko. Uhin-luzerak 0,8 m balio du. Kalkulatu: a) uhin-higiduraren maiztasuna eta uhinaren ekuazioa. **0,5Hz ; $y=A\sin(\pi t - 2,5\pi x)$**
b) uhin-higiduraren anplitudea 1,25 s igaro ondoren jatorrian duen elongazioak 2 cm balio badu. **0,03 m**
c) uraren gainazaleko edozein puntutako abiadura eta azelerazio maximoak. **$0,03\pi$ m/s ; $0,03\pi^2$ m/s²**

(11Uz-A2) OX ardatzean zehar kokaturiko soka tenkatu batean uhin-higidura bat sortzen da, $V = 8$ m/s-ko hedapen-abiadurakoa, $f = 200$ Hz-eko maiztasunekoa eta A anplitudekoa. Kalkula ezazu: a) sokaren edozein puntuko oszilazio-periodoa eta uhinaren uhin-luzera. **0,005 s ; 0,04 m** b) uhinaren ekuazioa. **$y=10^{-3} \sin(400\pi t - 50\pi x)$** $t = 0$ denean $x = 0,125$ m den tokian kokaturiko puntuaren elongazioak mm balio badu, zenbat balio du $y = \frac{\sqrt{2}}{2}$ A anplitudeak? **10^{-3} m**
c) puntu horren abiadura eta azelerazio maximoak. **$\pm 0,4\pi$ m/s ; $\pm 160\pi^2$ m/s²**

(12Ek-B1) Malguki baten muturrean kokaturik (masa baztergarria du malgukiak), 20 g-ko masa bat higidura harmoniko sinplea egiten ari da marruskadurarik gabeko gainazal horizontal baten gainean. Higidurak 5 cm-ko anplitudea du, eta segundoko 2 oszilazio oso egiten ditu masak. Kalkulatu: a) oszilatzen ari den masaren abiadura maximoa, **0,2 π m/s**
b) masaren azelerazio maximoa, **$-0,8\pi^2 = -7,9$ m/s²** c) malgukiaren K konstante elastikoa. **$0,32\pi^2 = 3,16$ N/m**

(12Uz-A2) Higidura harmoniko sinple baten bidez, soka baten muturraren oszilazio-mugimendua eragin dugu: 40 oszilazio egiten ditu sokak 10 segundotan, eta oszilazio bakoitzaren anplitudea 20 cm da. Soka 6 m luze da, eta 0,5 s behar du perturbazioak mutur batetik bestera joateko. Uhina OX ardatzaren noranzko positiboan hedatzen bada: a) Idatz ezazu uhinaren ekuazioa, baldin eta, hasierako aldiunean, eragindako sokaren muturra oreka-posizioan badago. **$y=0,2 \sin [2\pi (4t - x/3)]$** b) Kalkula ezazu zer distantzia dagoen ondoz ondoko bi punturen artean baldin eta: b₁) fasean badaude; **3 m** b₂) fase-oposizioan badaude **1,5 m** c) Perturbazioa hasi eta 6 segundo geroago, zer abiadura izango du muturretik 4 m-ra dagoen sokaren puntu batek? **$-2,5$ m/s**

(13Ek-A1) Hona hemen, Nazioarteko Unitate Sistemaren adierazita, soka batean hedatzen ari den uhin harmoniko baten ekuazioa: $y(x,t) = 0,2 \cdot \sin(2 \cdot t + 4 \cdot x + \pi/4)$ Kalkulatu: a) Periodoa, maiztasuna, uhin-luzera eta hedapen-abiadura **π s ; $1/\pi$ Hz ; $\pi/2$ m ; $-0,5$ m/s** b) Bibrazioaren abiadura maximoa sokaren edozein puntutan **0,4 m/s** c) Sokaren bi punturen arteko fase-diferentzia, bata bestetik 50 cm-ra badaude. **2 rad**

(13Uz-A1) 100 g-ko gorputz bat malguki bati lotuta dago (malgukiak masa baztergarria duela joko dugu), eta higidura harmoniko sinplea egiten ari da marruskadurarik gabeko gainazal horizontal baten gainean. Ezaugarri hauek ditu mugimenduak: anplitudea = 10 cm; periodoa = 2 s. a) Idatz ezazu higiduraren ekuazioa, hasierako aldiunean elongazioa eta anplitudea berdinak direla jakinik. **$y=0,1\sin(\pi t + \pi/2)$** b) Kalkula itzazu $t = 4$ s aldiuneko abiaduraren eta azelerazioaren balioak. **0 m/s ; $-0,99$ m/s²** c) Kalkula ezazu malgukiaren K konstante elastikoaren balioa. **0,99 N/m**

(14Ek-B1) Masa baztergarria duen malguki batek ($K=5,05 \cdot 10^3$ N/m) m masako objektu bat dauka bere muturrean, eta 8 Hz-eko maiztasuneko eta 12 cm-ko anplitudeko higidura harmoniko sinplea (HHS) egiten ari da marruskadurarik gabeko gainazal horizontal baten gainean. Dakigunez, denbora kontaktzen hasi den unean, oreka-posiziotik 6 cm-ra zegoen objektua. a) Idatz ezazu higiduraren ekuazioa, eta zehaztu ezazu objektuaren abiadura hasierako aldiunean. **$y=0,12\sin(16\pi t + \pi/6)$; 5,22 m/s**
b) Zehaztu ezazu malgukiari lotutako objektuaren masa. **2 kg** c) Zehaztu itzazu sistemaren energia zinetikoa eta energia potentzial elastikoa objektua oreka-egoeratik 7 cm-ra dagoela. **$E_z = 23,99$ J ; $E_p = 12,37$ J**

(15Ek-A1) Masa baztergarria duen malguki baten muturrean, partikula bat ($m = 0,5$ kg) lotuta dago, eta $5/\pi$ Hz-eko maiztasuna duen higidura harmoniko sinplea (HHS) deskribatzen ari da marruskadurarik gabeko gainazal horizontal baten gainean. Hasieran ($t = 0$ s), hauek dira sistemaren energiaren balioak: energia zinetikoa 0,2 J da, energia potentzial elastikoa 0,8 J. a) Kalkulatu partikularen posizioa eta abiadura hasierako aldiunean. **0,18 m ; 0,89 m/s**
b) Zehaztu oszilazioaren anplitudea eta partikularen gehieneko abiadura. **0,2 m ; 2 m/s**
c) Idatzi dagokion HHSaren ekuazioa. **$x=0,2 \cdot \sin(10 \cdot t + 0,36 \cdot \pi)$**

(15Uz-A2) Soka baten P puntu bat higidura harmonikoarekin bibrazatzen dugu, eta zeharkako uhin bat sortzen da. Hona hemen uhinaren higidura-ekuazioa, Nazioarteko Sistemaren unitateetan adierazita: $y = 4 \cdot \sin[2\pi (t/2 - x/4)]$. Kalkulatu: a) P puntutik 5 m-ra dagoen sokaren puntu baten bibrazio-abiadura $t = 3$ s denean. **0 m/s** b) sokan bata bestetik 2 m-ra dauden bi punturen arteko fase-diferentzia. **π rad** c) uhinaren hedapen-abiadura. **2 m/s**

(16Ek-A2) Partikula bat ($m = 50$ g) malguki horizontal bati lotuta dago ($K = 200$ N/m). Partikula bere oreka-posiziotik 2 cm alden du, eta aske uzten dela jakinik: a) Kalkulatu partikularen oszilazio-higiduraren periodoa eta maiztasuna. **0,1 s ; $10,07$ s⁻¹** b) Idatzi dagokion higidura harmoniko sinplearen (HHS) ekuazioa. **$x=0,02 \cdot \sin(63,25 \cdot t + \pi/2)$** c) Kalkulatu abiadura eta azelerazio maximoak. **$\pm 1,26$ m/s ; $\pm 79,69$ m/s²**

(16Uz-A2) Hona hemen zeharkako uhin baten ekuazioa nazioarteko sistemako unitateetan: $y = 0,2 \cdot \sin[\pi/3 (3x - 30t)]$
a) Kalkulatu uhinaren hedatze-abiadura. **10 m/s** b) Kalkulatu x posizioa duen puntu baten (edozein) gehieneko oszilazio-abiadura. **$\pm 2\pi$ m/s** c) Zer aldiunetan izango du baliorik handiena $x = 2$ m puntuaren oszilazioabiadurak? **0,2 π s ; 0,1 π s**